Rewarding Learning

Uimhir Lárionaid	
71	

Uimhir Iarrthóra

General Certificate of Secondary Education
January 2012

Sláinte agus Cúram Sóisialta
Teastas Singil

Aonad SA2: Forbairt Phearsanta

[GHS21]

GHS21

DÉ CÉADAOIN 25 EANÁIR, IARNÓIN

AM

1 uair 30 nóiméad.

TREOIR D'IARRTHÓIRÍ

Scríobh d'Uimhir Lárionaid agus d'Uimhir Iarrthóra sna spásanna chuige sin ag barr an leathanaigh seo.
Scríobh do fhreagraí sna spásanna chuige sin sa scrúdpháipéar seo.
Freagair **gach ceann** de na **cúig** cheist.

EOLAS D'IARRTHÓIRÍ

Is é 100 an marc iomlán don pháipéar seo.
Léiríonn figiúirí idir lúibíní ar thaobh na láimhe deise de leathanaigh na marcanna atá ag dul do gach ceist nó do gach cuid de cheist.
Measúnófar caighdeán na cumarsáide scríofa i gceisteanna **4(d)**, **5(b)** agus **5(c)**.

Don Scrúdaitheoir amháin	
Uimhir Ceiste	Marcanna
1	
2	
3	
4	
5	
Marc Iomlán	

1 Tá Seán agus Lára beirt 35 bliain d'aois. Tá tríur páistí acu. Tá Máire 13 bliana d'aois, tá Marcas 9 mbliana d'aois agus tá Peadar 2 bhliain d'aois.

(a) Scríobh céim na beatha agus an raon aoise le haghaidh gach ball den teaghlach anseo thíos.

Ball teaghlaigh	**Céim na Beatha**	**Raon Aoise**
Seán darb aois 35	_______ _______	Ó __19__ go _____ bliain
Máire darb aois 13	Ógántacht	Ó _____ go _____ bliain
Peadar darb aois 2	Naíonacht	Ó _____ go _____ bliain

[6]

(b) Scríobh an cineál gaoil atá ann idir Marcas agus Peadar.

____ [1]

(c) **(i)** Mínigh an dóigh a mbeadh éifeacht **dhiúltach** ag cuma Mháire ar a féinchoincheap.

____

____

____

____ [2]

(ii) Is í ógántacht an chéim bheatha ina bhfuil Máire. Pléigh an patrún d'fhorbairt **intleachtúil** a mbeifí ag súil leis le linn ógántachta.

____

____

____

____

____

____ [3]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

(iii) Ní itheann Máire bricfeasta ach itheann sí milseáin agus brioscáin ar an bhealach chun na scoile. Ní itheann sí torthaí nó glasraí ach go hannamh.

Mínigh 3 dhóigh dhifriúla a mbeadh éifeacht ag aiste bia mhíshláintiúil ar fhorbairt **fhisiciúil** Mháire.

1. ____

____

____

____ [2]

2. ____

____

____

____ [2]

3. ____

____

____

____ [2]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

(d)

Tá Marcas iontach gníomhach agus is maith leis a bheith ag súgradh taobh amuigh. Thit sé de thrampailín ar na mallaibh agus bhris sé a sciathán. Chaith sé 3 lá san ospidéal.

Mínigh an dóigh a mbeadh gach ceann de na foinsí tacaíochta seo a leanas ina chuidiú ag Marcas cur suas leis an ghortú aige agus é san ospidéal.

Banaltra ospidéil

____

____

____

____ [2]

An teaghlach aige

____

____

____

____ [2]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

(e)

Is í naíonacht an chéim bheatha ina bhfuil Peadar.

Pléigh an patrún d'fhorbairt **shóisialta** a mbeifí ag súil leis sa chéim bheatha seo.

____

____

____

____

____

____ [3]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

2 Tá Liam darb aois 45 pósta ar Áine darb aois 42. Tá triúr páistí sna déaga acu. Is bean tí agus máthair lánaimseartha í Áine. Bhí Liam ag obair mar leictreoir ach chaill sé an post aige dhá bhliain ó shin. Chuir sé isteach ar go leor post eile ach níor éirigh leis. Chuaigh Liam faoi agallamh seachtain ó shin agus fuair sé post in ionad garraíodóireachta.

(a) Is í meánaosacht an chéim bheatha ina bhfuil Liam agus Áine. Maireann an chéim seo

ó ______ go ______ bliain. [2]

(b) Comhlánaigh an tábla seo thíos lena thaispeáint cad iad na cineálacha gaoil atá ag Liam.

Gaol Liam	**An cineál gaoil**
lena bhean chéile	
leis an fhostóir aige	

[2]

(c) Mínigh an dóigh a mbeadh an postionad áitiúil ina chuidiú ag Liam post a fháil.

____

____

____

______________________________ [2]

(d) Mínigh an dóigh a mbeadh éifeacht **dheimhneach** ag an phost san ionad garraíodóireachta ar fhorbairt mhothúchánach agus ar fhorbairt intleachtúil Liam.

Forbairt mhothúchánach

____

____

____

____

____

______________________________ [3]

Forbairt intleachtúil

[3]

(e) Pléigh an patrún d'fhorbairt **shóisialta** a mbeifí ag súil leis le linn meánaosachta.

[3]

(f) Mínigh an dóigh a mbeadh éifeacht **dheimhneach** ag gach ceann de na fachtóirí seo a leanas ar fhéinchoincheap Áine.

Aois

[2]

Inscne

[2]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

(g) Bhí fadhbanna airgeadais ag an teaghlach nuair a bhí Liam as obair.

Mínigh an dóigh a mbeadh éifeacht ann ar shláinte intinne Áine mar gheall ar ioncam íseal.

____

____

____

____ [2]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

3 Is féidir go mbeidh éifeacht ag réimse fachtóirí ar fhás agus ar fhorbairt duine.

Pléigh an dóigh a mbeadh éifeacht ag na fachtóirí timpeallachta seo thíos ar fhás fisiciúil agus ar fhorbairt fhisiciúil duine.

Truailliú

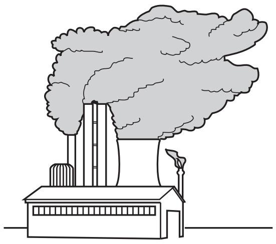

____

____

____

____

____

____ [3]

Tithíocht mhaith

____

____

____

____

____

____ [3]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

Fáil ar sheirbhísí sláinte

[3]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

4 Tá Éabha agus Tomás beirt 32 bliain d'aois. Tá siad pósta ar a chéile le seacht mbliana. Caitheann Tomás le hÉabha anois ar dhóigh fhoréigneach mhaslach agus is minic a bhuaileann sé í.

(a) Scríobh an t-athrú sa saol a ndéantar tagairt dó san fhaisnéis thuas.

____ [1]

(b) Pléigh an dóigh a mbeadh éifeacht ag an ghaol mhaslach lena fear chéile ar fhorbairt **mhothúchánach** agus ar fhorbairt **shóisialta** Éabha.

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____ [6]

(c) Mínigh dhá chineál dhifriúla tacaíochta a thiocfadh le teaghlach agus cairde Éabha a thabhairt di le cuidiú léi cur suas lena cás.

1. ______________________________

____

____

______________________________ [2]

2. ______________________________

____

____

______________________________ [2]

(d) Bain úsáid as na ceannteidil seo a leanas le plé a dhéanamh ar na patrúin forbartha a mbeifí ag súil leo le linn luath-aosachta.

Forbairt fhisiciúil

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

Forbairt intleachtúil

Forbairt shóisialta

[9]

5

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

Tá Séamas darb aois 5 ina chónaí lena thuismitheoirí agus tá sé díreach i ndiaidh tosú ar an bhunscoil.

(a) Is í aois an pháiste an chéim bheatha ina bhfuil Séamas agus maireann sé seo ó _______ go 10 mbliana. [1]

(b) Pléigh na patrúin fáis agus forbartha a mbeifí ag súil leo le linn aois an pháiste.

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

[12]

(c) Meas an éifeacht a d'fhéadfadh a bheith ann ar fhorbairt phearsanta Shéamais cionn is go bhfuil sé ag dul ar scoil anois.

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

[12]

SEO DEIREADH AN SCRÚDPHÁIPÉIR

Cuireadh isteach ar chead chun an t-ábhar cóipchirt uile a atáirgeadh.
I gcásanna áirithe is féidir nár éirigh le CCEA teagmháil a dhéanamh le húinéirí cóipchirt agus beidh sé sásta na hadmhálacha sin a fágadh ar lár a chur ina gceart amach anseo ach é a chur ar an eolas.

7262.02